

Kutoka kwa Abdullah bin Umar, Allah amuwiye radhi, ambaye amesema:

1

Mtume wa Mwenyezi Mungu (Swalla Allaahu ‘alayhi wa aalihi wa sallam) alinishika bega na kusema: “Kuwa katika dunia hii kama kwamba wewe ni mgeni.

2

Au mpita njia,

3

Ibn Umar alikuwa akisema: “Ikifika jioni, usisubiri asubuhi, na ukiamka asubuhi, usisubiri jioni.

4

Chukua kutoka kwenye afya yako yatakayo kunufaisha utakapougua,

5

Na Chukua kutoka kwenye uhai wako yatakayo kufaa wakati wa kufa kwako”⁽¹⁾.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (6416).

Ayah

Amesema Mola mlezi na Mtukufu:

- ﴿Na jitengezeeni zawadi. Na hakika bora ya zawadi ni uchamngu.﴾ [Al-Baqarah: 197]
- ﴿Na yakimbilieni maghfira ya Mola wenu Mlezi, na Pepo ambayo upana wake ni mbingu na ardhii, iliyo wekwa tayari kwa wachamngu.﴾ [Al Imran: 133].
- ﴿Waache wale, na wastarehe, na iwadanganye tamaa. Watakuja jua.﴾ [Al-Hijr: 3].
- ﴿Mpaka yanapomfikia mmoja wao mauti, husema: Mola wangu Mlezi! Nirudishe (99) Ili nitende mema sasa katika vile nilivyoviacha. Wapi! Hii ni kauli tu anayo isema.﴾ [Al- Mu'minun: 99, 100].
- ﴿Enyi watu! Mcheni Mola wenu Mlezi, na iogopeni siku ambayo mzazi hatamfaa mwana, wala mwana hatamfaa mzazi kwa lolote. Hakika ahadi ya Mwenyezi Mungu ni ya kweli. Basi yasikudanganyeni maisha ya dunia, wala asikudanganyeni na Mwenyezi Mungu mdanganyifu.﴾ [Luqman: 33]
- ﴿Jueni ya kwamba maisha ya dunia ni mchezo, na pumbao, na pambo, na kujifakhirisha baina yenu na kushindana kwa wingi wa mali na watoto. Mfano wake ni kama mvua ambayo huwafurahisha wakulima mimea yake, kisha hunyauka ukayaona yamepiga manjano kisha yakawa mabua. Na akhera kuna adhabu kali na maghfira kutoka kwa Mwenyezi Mungu na radhi. Na maisha ya dunia si chochote ila ni starehe ya udanganyifu.﴾ [Al-Hadid: 20].

Msimulizi

Ni: Abu Abd al-Rahman Abdullah bin Umar bin al-Khattab ibn Nufail, al-Qurashi, al-Adawi, alisilimu alipokuwa mdogo, na alikuwa Mdogo siku ilipo piganwa vita vya badri, na kupenya kwake kwa mara ya kwanza kwenye vita vya khandaki. Alikuwa ni miongoni mwa walioweka kiapo cha utii chini ya mti, na alisimulia elimu nyingi yenye manufaa kutoka kwa Mtume Swalla Allaahu alayhi wa sallam, na juu ya baba yake Omar, Abu Bakr, Othman, Ali, Bilal, Suhaib, na. wengine, Mungu awawie radhi, naye ni miongoni mwa wengi katika fatwa na Hadithi, alifariki mwaka (74 AH)⁽¹⁾.

Muhtasari

Katika Hadith kuna amri ya kujiepusha na dunia, na mtu kuwa ndani yake ni kama mgeni anayechukua tu kutoka humo kile kinacho mtosha katika safari zake. Ibn Umar, Mungu amuwiye radhi, alikuwa akiwausia watu wa namna hii, na kwamba mtu asirefushe matumaini yake katika dunia hii na kudanganywa nayo, na angependekeza mtu afanye kazi katika wakati wa afya yake kabla ya ugonjwa, na katika maisha yake kabla ya kifo.

1 Tazama: “Al-Tabaqat al-Kubra” cha Ibn Saad (4/105), “Sir Al-Alam Al-Nubala” cha Al-Dhahabi (4/322), “Al-Isbah fi Tamazu Al-Sahaba” cha Ibn. Hajar (4/155).

Ufahamu

1

Mtume (Rehma na Amani zimshukie) alimshika Ibn Umar Radhiya Allaahu anhum bega, nayo ni sehemu iliyo kati ya bega na mkono kwa juu, akimuusiya kuwa mwenye kujinyima raha katika dunia hii, na awe duniani kama mtu aliyeishi bila familia tena nje ya nchi yake, na akawa haoni tabu kuishi peke yake, na hatafuti makazi na hajengi nyumba ya kuishi, na hasadi wala vifundo kwa mtu yeyote, Shida yake kubwa ni kupata kiasi cha kumtoshia kurudi nchini kwake, hivyo ndivyo Muislamu anapaswa kuwa katika ulimwengu huu. Ni makazi ya uhamisho wake ambapo anajali tu kuhusu mahitaji ya maisha ya baada ya kifo, ambapo yeye ni nyumba yake ya kwanza, ambayo ni Pepo.

2

Na pale mgeni alipokaa kwa muda katika ardhi za ughaibuni na akaishi humo, huwa anatafuta mahusiano mazuri na watu wa mji ule, Mtume (Rehma na Amani zimshukie) alipanda daraja la juu zaidi katika kujinyima maisha. Kujinyima ni kuwa kama msafiri barabarani; Mtembea kwa miguu haachi kutembea isipokuwa husitisha mwendo kwa ajili ya kula au kupumzika, Hajisikii ukaribu na mpenzi, hashughuliki na kutafuta rafiki, na wala hataki makazi, hivyo Muislamu asishughulishwe na ulimwengu na vilivyomo ndani yake kutoka katika safari yake ya kuelekea nchi yake.

3

Ibn Umar, Mwenyezi Mungu awe radhi nao wote wawili, alikuwa akiwausia watu na kuwaonya dhidi ya matumaini ya muda mrefu na kutokuwa tayari kwa kifo, hivyo mtu aweke kifo mbele ya macho yake kana kwamba masaa machache hayatampita. Basi ikiwa asubuhi atafanya kwa ajili ya Akhera kana kwamba anakufa kabla ya asubuhi, na ikiwa asubuhi ana yakini kwamba usiku huo hautamfikia, basi atakayejitayarisha kwa ajili ya hayo ataifanyia kazi akhera yake na kuacha matamainio ya dunia na mapambo yake. Kama alivyosema Ahmad bin Hanbal, Mwenyezi Mungu amrehemu alipoulizwa: Kujinyima ni nini katika ulimwengu huu? Akasema: kufupisha matumaini, ni mtu ambaye inapopambazuka asubuhi husema: sidhani kama jioni nitakua hai⁽¹⁾. Urefu wa matumaini ndio asili ya kila msiba; Ibilisi alipowashawishi Adamu na Hawa kula kutoka kwenye mti huo, aliwajaribu kwa ufalme na kutokufa. Kama alivyosema Mwenyezi Mungu: “Kisha Shetani akamshawishi, akasema: Je! nikuelekeze kwenye mti wa milele na ufalme usiokoma? [Taha: 120] Kadhalika mtu asimdhulumu ndugu yake na wala asile haki zake isipokuwa kwa nia ya kujichukulia khazina za dunia na kuzistarehesha.

4

Vile vile amewausia kutumia wakati wa siha kabla ya maradhi na kazi kuwazuia kufanya matendo mema. Afya ni moja ya neema kubwa ambazo mtu hupuuza kuzitumia, na ndio maana Mtume (Rehma na Amani zimshukie) amesema: “Kuna neema mbili ambazo watu wengi hupuuza: afya na muda wa ziada”⁽²⁾.

1 “Jami’ al-Ulum wa al-Hakam” cha Ibn Rajab (2/386).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (6412).

Na kwamba waitumikie Akhera kabla mauti hayajawashukia, kazi husimama na hasara huwa ni kubwa. Na mja huita: “Mola Mlezi, nirudishe tena duniani (99) ili nifanye wema katika yale niliyoyaacha” [Al –Mu’mnun: 99,100]. Na nasaha ya Ibn Omar, Mwenyezi Mungu awawie radhi wote wawili, inatokana na maneno ya Mtume, swallallahu alayhi wa sallam, na imepokewa katika maneno yale aliyoyasema Mtume, amani iwe juu yake, alipokuwa akimnasihi: “Tumia fursa na faida tano kabla ya tano: ujana wako kabla ya uzee wako, na afya yako kabla ya kuugua kwako, na utajiri kabla ya umaskini wako.” Na wakati wako wa ziada kabla ya kushughulishwa, na maisha yako kabla ya kufa kwako.”⁽¹⁾.

1 Imesimuliwa na Ibn Abi Al-Dunya katika Qasr Al-Amal (111), na Al-Hakim katika Al-Mustadrak (7846).

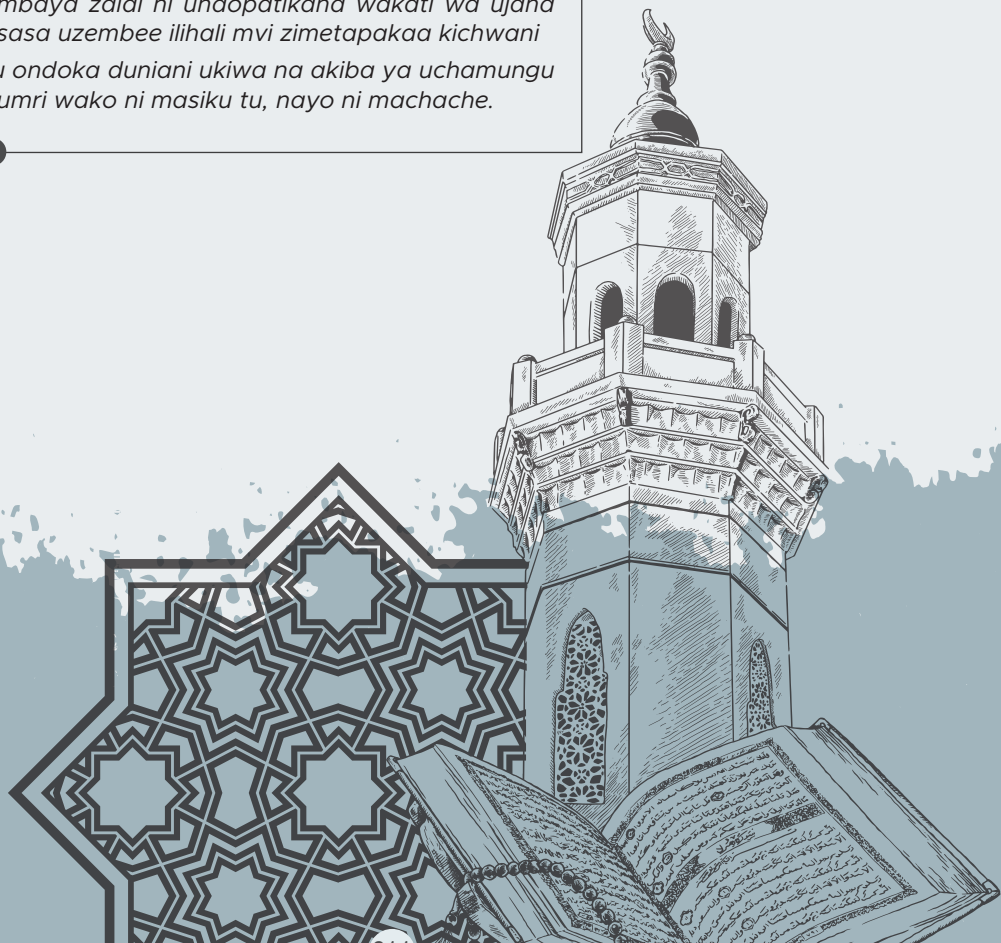
Amesema mshairi:

Tunasonga kwenye kifo kila wakati = na siku zetu zinakusanywa na ni vituo

Na sijaona ukweli unaoshakiwa kama kifo, mauti yakifika mipango yote inabatilika.

Uzembe mbaya zaidi ni unaopatikana wakati wa ujana = na vipi sasa uzembee ilihali mvi zimetapakaa kichwani

Basi hebu ondoka duniani ukiwa na akiba ya uchamungu = hakika umri wako ni masiku tu, nayo ni machache.

Mafunzo

1

Katika Hadith, kuna maelezo ya maslahi ya Mtume katika kulea watoto, kuwafundisha hukumu za dini, na kuwausia kuwa wastaarabu katika dunia hii. Walinganiaji na waelimishaji hawapuuzi jambo hili.

2

Walinganiaji wawaelimishe vijana kuipendelea Akhera na kuifanyia kazi, na wasizingatie pambo na starehe za dunia.

3

Mtume, rehema na amani ziwe juu yake, alimshika mabega Ibn Umar, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi, ili kuuweka karibu umakini wake na hisia zake; hivyo Wasomi na Walezi wanapaswa kutumia njia hizo za kuvutia ili kuiteka mioyo na masikio.

4

Ataa Al-Salimi alikuwa akisema katika dua yake: “Ee Mwenyezi Mungu, urehemu ugeni wangu hapa duniani, na urehemu upweke wangu kaburini, na urehemu hali yangu kesho nitakapo simama mbele yako”⁽¹⁾.

5

Mtume alitoa mfano wa hali ya Muislamu akiwa ni mgeni na msafiri, na akatoa mfano na kutumia njia za kielelezo na tashbihi, ambazo huleta maana karibu na kubainisha kwa urahisi. Inatakikana kwa Anayefundisha na kuelekeza asiache kutumia njia hizo

6

Hadithi hii ni dalili tosha kwamba Mwenyezi Mungu Mtukufu alihukumu kuwa dunia ina muda wa kutoweka kabisa na kuondoka, kwa hiyo Muumini haishi katika dunia isipokuwa kwa ajili ya kuitumikia siku ya mwisho, basi yeyote atakae ifanya dunia ndio makazi ya kudumu, mtu huyo atapata hasara siku ya mwisho.

7

Ali bin Abi Talib, Mungu amuwiye radhi, alikuwa akisema: “Dunia imesafiri kurudi nyuma, na Akhera imesafiri kukufuata, na kila mmoja anawafuasi watoto. Basi kuwa miongoni mwa wana wa Akhera, wala usiwe miongoni mwa wana wa dunia. Kwa maana leo ni kazi na hakuna hesabu, na kesho kuna hisabu na hakuna matendo”⁽²⁾.

8

Hadithi haimaanishi kuacha kutafuta riziki, wala kukataza starehe za dunia; Kwa sababu matendo ya Mtume Rehema na Amani zimshukie na maswahaba zake watukufu yanapinga hali hili.

9

Tembea kila wakati, na usiache kutembea kwa saa moja; Utakapo acha kutembea hutayafikia malengo, na utaingia katika matatizo”⁽³⁾.

10

Salaf walikuwa ndio watu walioandaliwa zaidi kwa ajili ya Akhera. Aliambiwa Muhammad bin Wasi’ – Mwenyezi Mungu amrehemu: Umekuwaje? Akasema: Mnaonaje kwa mtu anayesafiri kila siku hatua ya kwenda Akhera?⁽⁴⁾ Na Al-Hasan Al-Basri – Mwenyezi Mungu amrehemu – akasema: umri wa mwanadamu ni mkusanyiko wa masiku tu, na kila siku inayopita, basi fahamu kuwa sehemu ya umri wako imeondoka⁽⁵⁾.

1 “Jami’ al-Ulum wa al-Hakam” cha Ibn Rajab (2/378, 379).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (8/89).

3 “Al-Kashif ‘Aqiqah al-Sunan” cha al-Tibi (4/1364).

4 “Jami’ al-Ulum wa al-Hakam” cha Ibn Rajab (2/383).

5 “Jami’ al-Ulum wa al-Hakam” cha Ibn Rajab (2/383).

11

Muislamu anatakiwa aharakishe kufanya mambo ya kheri kadiri awezavyo, na aitumie fursa ya afya yake, muda wake wa ziada, na maisha yake, akihesabu misiba, maradhi na shughuli zinazoweza kumshughulisha baadaye akaacha kufanya ibada.

12

Al-Imaamu Al-Awza'i – Mwenyezi Mungu amrehemu – alimwandikia nduguye: Ama baad, kwa hakika umedhibitiwa kila upande, na fahamu kwamba yupo anayefuatana nawe kila mchana na usiku, basi chukua tahadhari kutokana na Mwenyezi Mungu na kusimama mbele yake, na mwisho wa maisha yako iwe ni njia nzuri ya kumridhisha mola wako, na Amani iwe juu yako"⁽¹⁾.

13

Al-Fudayl bin Iyadh-Mwenyezi Mungu amrehemu- alimwambia mtu: una miaka mingapi? Akajibu: Miaka sitini. Akasema: Umetembea miaka sitini kwenda kwa Mola wako, bila shaka unakaribia kufika. Yule mtu akahjibu: Sisi ni wa Mwenyezi Mungu na kwake Yeye tutarejea. Al-Fudayl akasema: Je! unajua tafsiri yake? Akamweleza kuwa hapo umemaanisha: Sisi ni waja wa Mwenyezi Mungu na kwake tutarejea, basi anayejua kwamba yeye ni mja wa Mwenyezi Mungu na kwamba atarejea kwake, basi ajue kwamba yuko chini ya ulinzi, na anayejua kwamba yuko chini ya ulinzi, basi na ajue kwamba yeye atahojiwa na kuulizwa. Na yeyote anayejua kwamba atahojiwa. Hebu andae majibu ya maswali. Yule mtu akasema: Kuna njia ya kutokea? Akasema: Tena Rahisi mno. Akasema: Ni ipi? Akasema: ni kuwa mtu mwema na bora katika umri uliobakia, kwa kufanya hivyo utasamehewa na madhambi yaliyopita, kwani ukiendelea kuasi katika umri uliyobakia, utaadhibiwa hata kwa madhambi ya sasa na yale yaliyopita na yaliyobakia"⁽²⁾.

14

Mpokezi wa Hadithi alikuwa: Ibn Umar, Mungu awawie radhi, ambaye aliitumia Hadithi hii, Tawus akasema: "Sijamuona mtu mchamungu zaidi kuliko Ibn Umar"⁽³⁾, na kwa Nafi' kwamba Ibn Umar alitamani zabibu akiwa mgonjwa. Akasema: Basi nikamnunulia chane kwa dirham. Basi nikamleta na kumwekea mkononi mwake, akaja mwombaji akasimama mlangoni na akaomba, na Ibn Umar akasema: mpatie. Akasema: Nikasema: kula kidogo, onja. Akasema: Hapana, mpe. Akasema: Basi nikampa, kisha nikainunua kwake kwa dirham moja, nikamletea na nikaiweka mkononi mwake, na muombaji akarudi. Ibn Umar akasema: mpatie. Nikasema: onja, kula kidogo. Akasema: Mpeni. Akasema: Basi nikampa, kisha nikainunua kwake kwa dirham moja, nikamletea na kuiweka mkononi mwake. Alisema Nikasema: Kula kidogo, onja. Akasema: mpatie. Akasema: Basi nikampatia na kusema: Ole wako, kwa nini huoni haya? Kwa hivyo nilinunua kutoka kwake kwa dirham, basi nikaenda na kumletea na akaila"⁽⁴⁾.

15

Aliye muhimu zaidi kwa kuelekea kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu ndiye anayemjua zaidi, Akasema isipokuwa mara ya nne, Yazid, Akasema: Nikainunua kwake kwa dirham moja, nikaenda nikamletea, akala.

1 "Jami' al-Ulum wa al-Hakam" cha Ibn Rajab (2/382-384).

2 "Jami' al-Ulum wa al-Hakam" cha Ibn Rajab (2/383).

3 Al-Zuhd cha Ahmad (240).

4 Al-Zuhd cha Ahmad (237).

